

Elemente simple de ortografie și punctuație în clasele primare

Simple Elements of Spelling and Punctuation in the Primary Grades

---

Gina Iuliana VELICU¹

DOI: 10.52744/AUCSFLSA.2022.01.18

Abstract:

Însușirea normelor de ortografie și punctuație reprezintă o sarcină importantă a școlii, cunoașterea și respectarea acestor norme oferă elevului posibilitatea de a-și exprima corect ideile atât în scris cât și oral.

*În studiul ortografiei se urmăresc obiective normative, descriptive și productive care se condiționează și se sprijină reciproc. Astfel, învățarea ortografiei și a punctuației trebuie să vizeze realizarea celor trei obiective. **Scopul normativ** urmărește învățarea normelor, regulilor, principiilor, ortografiei și punctuației. Învățarea acestora nu este un scop în sine, ea trebuind să aibă un caracter funcțional, instrumental. Normele reprezintă instrumentele de prevenire a scrierii greșite, ceea ce se realizează în procesul aplicării lor în practica scris-cititului.*

Cuvinte cheie: ortografie și punctuație, obiective normative, descriptive și productive, norme, reguli, principii, ortografie și punctuație

Abstract:

Learning the rules of spelling and punctuation is an important task of the school, knowing and respecting these rules gives the student the opportunity to correctly express his ideas both in writing and orally.

In the study of spelling, normative, descriptive and productive objectives are pursued which condition and support each other. Thus, learning spelling and punctuation must aim at achieving the three objectives. The normative aim aims at learning norms, rules, principles, spelling and punctuation. Their learning is not an end in itself, it should have a functional, instrumental character. Norms represent the tools to prevent wrong writing, which is achieved in the process of their application in the practice of reading and writing.

Keywords: spelling and punctuation, normative, descriptive and productive objectives, norms, rules, principles, spelling and punctuation

---

¹ Masterand ET, FSESSP, Universitatea din Pitești.

Înșușirea normelor de ortografie și punctuație reprezintă o sarcină importantă a școlii, cunoașterea și respectarea acestor norme oferă elevului posibilitatea de a-și exprima corect ideile atât în scris cât și oral.

În studiul ortografiei se urmăresc obiective normative, descriptive și productive care se condiționează și se sprijină reciproc. Astfel, învățarea ortografiei și a punctuației trebuie să vizeze realizarea celor trei obiective. **Scopul normativ** urmărește învățarea normelor, regulilor, principiilor, ortografiei și punctuației. Învățarea acestora nu este un scop în sine, ea trebuind să aibă un caracter funcțional, instrumental. Normele reprezintă instrumentele de prevenire a scrierii greșite, ceea ce se realizează în procesul aplicării lor în practica scris-cititului. **Obiectivul descriptiv** are în vedere cunoașterea semnelor de ortografie și punctuație, a situațiilor concrete în care ele sunt folosite. **Scopul productiv** se referă la interpretarea normelor de ortografie și punctuație în studiul unor texte în diferite variante stilistice, literare, științifice, administrative etc.

Procesul de familiarizare a elevilor cu normele de ortografie și punctuație este unul complex, de lungă durată. Particularitatea învățării ortografiei și punctuației în ciclul primar este determinată de faptul că acest proces în condițiile în care nu se poate apela la teoria lingvistică, la gramatică. Normele de ortografie și punctuație nu pot fi evitate în clasa I, încă de la primele activități de scriere, cu toate că la această vârstă elevii nu învață gramatica de care se sprijină aceste norme.

În această etapă, interesul elevilor pentru cunoașterea ortografiei și a punctuației este scăzut, iar capacitatea lor de gândire nu permite fundamentarea regulilor de ortografie și punctuație pe baze lingvistice.

În ciuda celor mai sus menționate, nu se poate amâna pentru clasele următoare comunicarea unor cunoștințe elementare de ortografie și punctuație. Acest lucru este ușurat de faptul că unele reguli nu au neapărat nevoie de un suport lingvistic, dar trebuie avut în vedere că, în această etapă, „ortografia se învață nu numai rațional, ci și mecanic și intuitiv.” (G. Beldescu, 1973, p. 151)

Există situații în care ortografia se poate însuși fără cunoașterea regulilor, mecanic, o dată cu folosirea practică a regulilor respective. În modul acesta, elevii află despre corespondența generală dintre litere și sunete, potrivit sistemului ortografic al limbii române, despre corespondența dintre pronunție și scriere, cu excepțiile cunoscute, care, e cale intuitivă, prin repetarea lor, intră în practica obișnuită a elevilor.

Prin contactul continuu cu cuvânt scris, prin lărgirea treptată a experienței de cunoaștere și prin folosirea corectă a scrisului, elevii ajung

să-și însușească reguli de scriere corectă, fără a le explica pe bază de argumente lingvistice.

Treptat, ei se familiarizează pe cale intuitivă cu unele norme de scriere. „Punctul de plecare în formarea înțelegerii intuitive este comunicarea simplă, directă a regulii în care indicația pozitivă, uneori și cea negativă, se referă numai la cazul întâlnit”(G. Beldescu). Acum regula reprezintă o simplă obligație de comportament pentru cazul dat: „se scrie ceartă cu ea nu cu ia; se scrie și se pronunță ușă cu ă nu cu e, se scrie Făt -Frumos în două cuvinte legate cu o liniuță, ambele cu literă mare” etc.: toate aceste obligații se stabilesc fără argumentări, fără comentarii, doar cu imperativul: „Așa trebuie!”

În alte circumstanțe, regula explică empiric fenomenul de limbă, cum se petrec lucrurile în cazul folosirii cratimei. Explicația primară este empirică: se pune cratimă între două cuvinte rostite împreună”. Explicația poate porni de la prezentarea unui model în care unitățile respective de limbă și înțelesul lor sintactic sunt mai ușor de sesizat de către școlari. Un exemplu elocvent este în cazul „l-a”(citit: Ion citește romanul. El citește romanul. Ion (el) îl citește. Ion (el) l-a citit. În felul acesta elevul poate ajunge să-și însușească o regulă pe cale intuitivă.

Unele reguli soluționale pentru scrierea pluralului cu un i și doi i la substantivele masculine pot fi comunicate pe baza înțelegerii intuitive și a modificărilor fonetice pe care le suferă acestea, odată cu trecerea de la nearticulat hotărât la articulat hotărât. Se poate porni de la situații mai simple, de felul elevi – elevii, cai – caii, care capătă la forma cu articol hotărât o silabă în plus; e – levi (două silabe, e – le – vii(trei silabe); cai (o silabă), ca – ii (două silabe). Silaba devine un element al înțelegerii intuitive a motivelor scrierii cu un i și doi i în cazul anumitor cuvinte.

O situație cu dificultate sporită o prezintă cazurile de tipul „prieteni/prietenii”. Se poate porni de la enunțul: „Ion are doi prieteni.”. După ce se constată că Ion are mai mulți prieteni, nu doar unul, cuvântul este analizat fonetic și scris pe tablă, despărțit în silabe, subliniindu-se că are trei silabe și un i la sfârșit: pri – e – teni (trei silabe, un singur i). Forma cu doi i se spune într-un alt enunț: „Prietenii lui Ion locuiesc în București.”. Se reia analiza, se contată că este vorba în continuare de mai mulți prieteni, dar că acum cuvântul este rostit cu o silabă în plus și se stabilește că în situația actuală se scrie cu doi i. Astfel, când este vorba de mai mulți prieteni, cuvântul acesta poate avea trei silabe și-l scriem cu un i, sau cu o silabă mai mult (patru), iar la sfârșit îl scriem cu doi i.

După ce un asemenea procedeu intuitiv devine familiar, ne putem opri la substantive de tipul: fiu, fii(o silabă, dar doi i, pentru că un i îl are cuvântul și când spunem fiu), fiii(două silabe, trei i).

Regulile soluționale se pot aplica la cazuri din aceeași clasă întâlnite treptat. Prin aplicarea repetată a unor asemenea reguli și prin descrieri empirice ale fenomenelor de limbă reprezentate de ortografie, elevii dobândesc treptat instrumente de lucru menite să le regleze scrisul la nivelul nevoilor de exprimare. Trecând treptat de la reproducerea mecanică la înțelegerea intuitivă, elevii ajung, în cele din urmă, la cunoașterea rațională, în termeni lingvistici, a regulilor generale ale scrierii ortografice.

În rândurile de mai sus am enumerat etapele metodice pentru predare ortografiei și punctuației în ciclul primar, însă cu toate ceste „ustensile” metodice folosite de către cadrele didactice, se poate observa că mulți elevi care sunt pe cale să absolve ciclul primar întâmpină dificultăți în însușirea acestor reguli și astfel apare întrebarea firească: „Care este cauza?”

O primă cauză ar putea fi faptul că unii învățători pun accent prea mare pe formalism și prea puțin pe aspectele de ordin metodic, ceea ce îi face pe elevi să învețe mecanic și să-și însușească doar la nivel superficial informațiile transmise de către cadrul didactic.

O altă cauză ar putea fi dată de faptul că elevii nu au fost corecți atunci când au greșit sau au fost corecți „greșit” (de exemplu în Dl. Goe „marinel” „marinal” „mariner”), astfel copilul percepe cuvântul respectiv ca fiind corect, mai ales dacă acel cuvânt a fost rostit de către un adult pe care copilul îl percepe ca exemplu.

O altă cauză poate fi dată de faptul că unii elevi nu pot face diferența între sunet și literă (forma grafică), mai ales în primele trei clase primare (clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a) când elevii sunt în faza achizițiilor fundamentale.

În ceea ce privește elevii din clasele a III-a și a IV-a, aceștia întâmpină dificultăți în folosirea corectă a ortogramelor, deși par să înțeleagă regulile de folosire a acestora dar și conceptul de acțiune trecută, atunci când sunt puși în situația de a se exprima în scris, aceștia se scriu de cele mai multe ori greșit.

Pentru corectarea acestor greșeli se repetă regulile de scriere a ortogramelor:

- se scrie „sau” când poate fi înlocuit cu „ori”;
- se scrie „s-au” când urmează un verb;
- se scrie „sa” când poate fi înlocuit cu „lui” sau „ei”;
- se scrie „s-a” când urmează un verb;
- se scrie ia când are sensul de „a lua”;
- se scrie „l-a” când urmează un verb, etc..

Ortografia și punctuația se învață nu doar în ore special consacrate acestui scop, ci în toate împrejurările în care elevii sunt puși în situația de

a se exprima în scris. Mai mult decât atât, „momentele ortografice” trebuie să fie introduse și la lecțiile de citire, precum și în alte împrejurări în care, cu prilejul efectuării citirii se întâlnesc cazuri deosebite de ortografie și punctuație.

În concluzie, procesul de însușire de către elevi a regulilor de punctuație și de ortografie în ciclul primar poate fi unul anevoios deși la nivel metodic lucrurile par destul de simple. Fiecare elev în parte are propriul ritm de dezvoltare, de înțelegere și însușire a regulilor de punctuație și de ortografie, ceea ce înseamnă că dacă o metodă este eficientă pentru un grup de elevi nu înseamnă că este la fel de eficientă pentru un alt grup de elevi sau pentru un elev anume. În ceea ce privește însușirea corectă a regulilor de scriere a ortogramelor, aceasta este, de asemenea, un proces de lungă durată, care poate fi scurtat prin mult exercițiu și prin motivația elevului de a învăța.

Bibliografie

- Academia Română, (2010), *Dicționar Ortografic, Ortoepic și Morfologic al Limbii Române*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic Gold, București.
- Beldescu, G. (1973), *Ortografia în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Barbu, M. (2003), *Metodica predării limbii și literaturii române, învățământul primar*, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova.
- M.E.N(2013), *Programa școlară pentru disciplina COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a*, București.
- M.E.N(2013), *Programa școlară pentru disciplina LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ CLASELE a III-a – a IV-a*, București.